

Fama

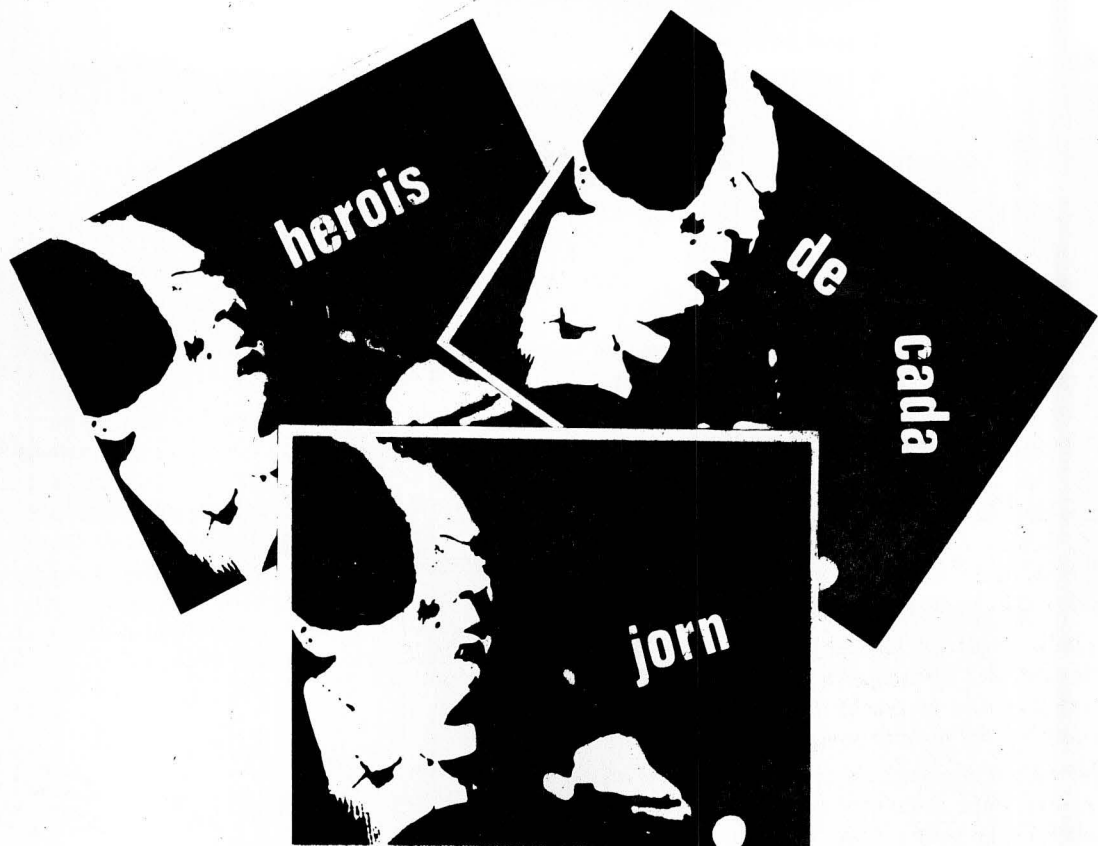
Joaquim Mallafrè

De vegades penso que els llibres són massa plens de genis. Artistes, científics, literats, esportistes, sants... És certament admirable l'aportació que han fet als seus camps respectius i gairebé ens emociona la capacitat creativa que han tingut. Els envegem o no, però en tot cas resulten de vegades tan allunyats de l'home corrent, que difícilment es poden convertir en exemple per a tots. Per això, a part de la meua admiració de lluny per la genialitat, admiro profundament la correcció, la professionalitat, la disponibilitat, la bondat d'hommes que potser no passaran a la Història, però que fan Història, que milloren la convivència, la qualitat de vida humana, amb tota naturalitat.

De vegades m'ha semblat que valdria la pena que, als diaris, hi sortissin el cambrer que ens atèn amb cordialitat, el conductor que cedeix el pas, la senyora que es desvia del seu camí per indicar-nos una adreça, el funcionari que no dóna per descomptat que sabem totes les lleis i diligències per a omplir una instància. De vegades he trobat un personatge d'aquests: a l'hospital, quan una infermera que m'ha vist uns quants dies, s'atura per preguntar-me pel malalt amb qui ella no té cap obligació; al frankfurt on et serveixen ràpidament, alegrement i et conviden a un cigarret al final de la consumació; a cal fuster que t'aconsella un moble més pràctic, encara que sigui més barat... Però potser això no és notícia. I això que és difícil de fer aquestes coses. Necessiten un estrenament moral que molts no hem fet. De vegades per egoisme, de vegades simplement per timidesa, ens és difícil estendre la mà, dir la paraula adient o fer el somriure oportú.

Però no ens desviem. La meua intenció era afegir-me al goig per la distinció que ha rebut

un home que ha fet això amb els seus escrits i amb les seves obres. Certament no necessita el meu homenatge, de tan obvi. La "fama" li ha arribat en certa mesura. Vull insistir, però, en aquest aspecte: No és pas exercint de "geni", sinó captant la humanitat de l'home del carrer, del cas anònim. Em refereixo a Josep M.ª Espinàs. Quina delicadesa la seva, des de l'"Avui", a l'hora de parlar dels subnormals, no pas com de persones que ens fan llàstima, sinó com a propostes d'enriquiment mutu; a l'hora de cridar l'atenció sobre l'estudiant de cant que té problemes, sobre la publicació local, sobre el personatge pintoresc —i a qui no hi troba?—; a l'hora de criticar algú o alguna cosa, sense agror, amb el to just!

Conec l'Espinàs com a escriptor, bàsicament. Un bon escriptor i un escriptor bo. Potser no és un gegant de la Literatura, d'aquells que sumen, tots plegats, una dotzena. Però la seva genialitat, si així pot dir-se'n, és la del geni com la característica fonamental d'una persona, és la seva voluntat de servei.

Admiro l'Espinàs de fa molt temps, perquè és d'aquells que, davant d'un problema, d'una tasca a fer, s'hi arromanga i diu "som-hi!", sense pensar en la fama, en l'encasellament d'una dedicació de pur prestigi, en la perfecció d'un primera espasa. Però fent servir, això sí, la voluntat, l'honradesa, la professionalitat, l'eficàcia.

Quan Catalunya necessita novel·les, fa novel·les. I es posa a la pell dels qui porten un camió, per exemple. Quan conta els seus viatges ens fa conèixer el Pirineu, el Priorat, o les llambordes de Barcelona. Si ve a tomb escriu teatre. Si cal escriu per als nens. Si convé dóna el seu testimoni polític i cívic. I si necessitem una guitarra perquè la nostra veu soni en cançons, aprèn a tocar-la i endega els Setze Jutges. Quan la cosa funciona sap retirar-se sense escarafalls. Quan tehim un diari, hi posa gotes —un perfumat i no un rebenat— que, una darrera l'altra, ens ajuden a caminar a la vora dels altres.